

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 22 січня 2026 р. №1)

ЗАТВЕРДЖЕНО

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ПСИХОЛОГІЧНОГО
СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ООП»**

для педагогічних працівників закладів дошкільної та загальної середньої освіти, науково-педагогічних працівників, фахівців психологічної служби, інклюзивно-ресурсних центрів

Програма реалізується у партнерстві Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» з відокремленим підрозділом іноземної неурядової організації «Співпраця Робочих Самаритян Німеччини З.С.» (ASB Ukraine) за фінансової підтримки Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма розроблена відповідно до Положення про психологічну службу у системі освіти України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 року № 509; Постанова КМУ від 15 вересня 2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти», Постанова КМУ від 10 квітня 2019 р. № 530 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти», професійних стандартів «Практичний психолог закладу освіти» та «Фахівець (консультант) інклюзивно-ресурсного центру», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вихователь закладу дошкільної освіти»; Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800, Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників для роботи в умовах інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти відповідно до вимог Концепції "Нова українська школа", а також з урахуванням чинних типових програм підвищення кваліфікації у сфері психологічного супроводу та інклюзивної освіти.

Освітня програма враховує основні положення законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», а також інших нормативно-правових актів, що регламентують організацію інклюзивного навчання та діяльність психологічної служби.

Освітня програма розроблена з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, сучасних підходів до реалізації інклюзивної політики, принципів безбар'єрності, дитиноцентризму та міждисциплінарної взаємодії. У процесі її розроблення використано кращі європейські та міжнародні практики психологічного супроводу і підтримки дітей з особливими освітніми потребами, зокрема напрацювання проєктів, що реалізуються за підтримки німецького урядового співробітництва з розвитку (German Development Cooperation) у партнерстві з Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) та Arbeiter-Samariter-Bund Deutschland e.V. (ASB), а також результати новітніх вітчизняних і зарубіжних наукових досліджень і практичний досвід психологічного супроводу дітей з ООП в умовах воєнного стану та післякризового відновлення.

Сучасний практичний психолог та фахівець інклюзивно-ресурсного центру мають бути готовими до роботи в умовах ускладнених освітніх і психосоціальних викликів, зокрема з дітьми, які мають комплексні порушення розвитку, досвід психотравмуючих подій, порушення адаптації, емоційно-поведінкові труднощі, а також з їхніми батьками та педагогічними працівниками. Особливої актуальності набуває опанування інноваційних, ресурсно-орієнтованих та доказових практик психологічного супроводу, що забезпечують індивідуалізацію допомоги та підвищення якості освітніх і реабілітаційних послуг.

Мета освітньої програми: розвиток і вдосконалення професійної компетентності педагогічних працівників закладів дошкільної та загальної середньої освіти, фахівців психологічної служби та інклюзивно-ресурсних центрів шляхом опанування інноваційних підходів, методів і технологій психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами, їхніх сімей і педагогічних працівників в умовах інклюзивного, безпечного та безбар'єрного освітнього середовища.

Основні завдання програми:

- забезпечення розвитку загальних, професійних та інклюзивних компетентностей педагогічних працівників, фахівців психологічної служби та інклюзивно-ресурсних центрів відповідно до професійних стандартів;
- поглиблення знань щодо сучасних концепцій, моделей і підходів до психологічного та психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами на різних вікових етапах у закладах дошкільної та загальної середньої освіти;

- формування практичних навичок застосування інноваційних психодіагностичних, психокорекційних, розвивальних і консультативних методик у роботі з дітьми з ООП;
- підвищення професійної готовності до ефективної міждисциплінарної взаємодії в команді психолого-педагогічного супроводу, співпраці з інклюзивно-ресурсними центрами та іншими суб'єктами підтримки дитини;
- удосконалення вмінь налагодження партнерської взаємодії з батьками (законними представниками) дітей з ООП, надання психологічної підтримки сім'ї та залучення її до освітнього процесу;
- розвиток навичок кризового реагування, підтримки психоемоційної стійкості учасників освітнього процесу, а також профілактики професійного та емоційного вигорання педагогічних працівників і фахівців психологічної служби;
- сприяння формуванню психологічно безпечного, інклюзивного та безбар'єрного освітнього середовища, орієнтованого на потреби кожної дитини.

Загальні очікувані результати навчання охоплюють:

Знання та розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку інклюзивної освіти, психологічної служби та системи психолого-педагогічного супроводу в закладах дошкільної й загальної середньої освіти;
- нормативно-правових засад організації психологічного та психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами, з урахуванням повноважень педагогічних працівників, фахівців психологічної служби та інклюзивно-ресурсних центрів;
- вікових, індивідуальних і типологічних особливостей розвитку дітей з різними категоріями особливих освітніх потреб;
- сучасних та інноваційних психолого-педагогічних технологій супроводу, корекції, розвитку й підтримки дітей з ООП в інклюзивному освітньому середовищі;
- принципів створення психологічно безпечного, підтримувального та ресурсного освітнього середовища;
- підходів до формування резиліентності, розвитку емоційної саморегуляції, соціальної адаптації та життєстійкості дітей і дорослих;
- моделей ефективної міждисциплінарної взаємодії з педагогічними працівниками, батьками (законними представниками) та іншими учасниками команди психолого-педагогічного супроводу.

Уміння:

- здійснювати психологічний та психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами відповідно до чинного законодавства, професійних стандартів і етичних норм;
- добирати й застосовувати інноваційні методи психодіагностики, психологічної допомоги, корекційно-розвивальної та консультативної роботи з урахуванням індивідуальних потреб дитини;
- ефективно комунікувати з дітьми, батьками, педагогічними працівниками, фахівцями ІРЦ та членами команди супроводу;
- брати участь у розробленні, реалізації та моніторингу індивідуальних програм розвитку та програм психологічної підтримки;
- використовувати техніки емоційної саморегуляції, стрес-менеджменту та ресурсного відновлення у професійній діяльності;
- ініціювати та впроваджувати профілактичні програми збереження психічного здоров'я й психосоціального благополуччя учасників освітнього процесу;
- сприяти створенню, підтримці та розвитку інклюзивного, безбар'єрного й психологічно безпечного освітнього середовища.

Диспозиції (цінності та професійні ставлення):

- гуманістична, дитиноцентрична та людиноорієнтована спрямованість професійної діяльності;
- повага до індивідуальності, різноманіття та унікальності кожної дитини;

- визнання інклюзії, безбар'єрності та рівності можливостей як базових професійних і суспільних цінностей;
  - професійна відповідальність, етичність, рефлексивність і дотримання принципів академічної доброчесності;
  - готовність до міждисциплінарної та міжвідомчої співпраці;
  - відкритість до інновацій, змін і безперервного професійного розвитку;
  - орієнтація на партнерську взаємодію з батьками, громадою та освітніми інституціями;
- утвердження демократичних, громадянських і національно-патріотичних цінностей у професійній діяльності.

Укладачі програми	Локоткова Л.А., завідувач ресурсним центром підтримки інклюзивної освіти комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» Дерій О.В., методист ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»		
Найменування програми	Освітня програма підвищення кваліфікації «Інноваційні практики психологічного супроводу дітей з ООП» для педагогічних працівників закладів дошкільної та загальної середньої освіти, науково-педагогічних працівників, фахівців психологічної служби, інклюзивно-ресурсних центрів		
Мета програми	Розвиток і вдосконалення професійної компетентності педагогічних працівників закладів дошкільної та загальної середньої освіти, фахівців психологічної служби та інклюзивно-ресурсних центрів шляхом опанування інноваційних підходів, методів і технологій психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами, їхніх сімей і педагогічних працівників в умовах інклюзивного, безпечного та безбар'єрного освітнього середовища.		
Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Практичні психологи закладів дошкільної освіти та закладів загальної середньої освіти; соціальні педагоги закладів освіти; педагогічні працівники закладів дошкільної освіти; науково-педагогічні працівники, педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти (учителі, класні керівники); асистенти вихователів закладів дошкільної освіти; асистенти вчителів закладів загальної середньої освіти: керівники та фахівці інклюзивно-ресурсних центрів (директори, заступники директорів, фахівці (консультанти) ІРЦ); фахівці психологічної служби системи освіти (методисти, практичні психологи, соціальні педагоги).		
Зміст програми	№ з/п	Тема заняття	год.
	Модуль І.		
	1.1.	Вступ до теми.	2
	1.2.	Демографічна ситуація та стан здоров'я населення України	2
	1.3	Організація та зміст інклюзивного навчання в закладах освіти	2
	Модуль ІІ.		
	2.1.	Інклюзивна комунікація: інноваційні техніки та методики роботи з дітьми з ООП	2

	2.2.	Протоколи роботи з різними категоріями травмованих дітей. Практичне застосування діагностичних інструментів (CATS тощо)	3
	2.3.	Відпрацювання алгоритмів кризових інтервенцій	3
	2.4.	Арт-терапевтичні та нейропластичні практики у роботі психолога з дітьми ООП	3
	2.5.	М'яка іграшка, як перехідний об'єкт і медіатор безпечного контакту у роботі з дітьми з ООП	3
	Модуль III.		
	3.1.	Участь психологів та фахівців ІРЦ у роботі команди психолого-педагогічного супроводу в закладі освіти	2
	3.2.	Розвиток міжпівкульних взаємозв'язків у дітей. Практичні вправи для стимуляції міжпівкульної взаємодії. Використання ігрових та рухових методик.	2
	3.3.	Висновок ІРЦ як опора для організації інклюзивного навчання та реалізації корекційної складової для осіб з ООП	2
	3.4.	Хібукі-терапія як метод подолання дитячої травми.	2
	3.5.	Практикум: індивідуальні та групові заняття з використанням «терапевтичної іграшки»	3
	3.6.	Сучасні корекційно-розвиткові технології у роботі з дітьми з особливими потребами.	3
	Модуль IV.		
	4.1.	Тематична дискусія “Інноваційні практики психологічного супроводу дітей з ООП”	2
	4.2.	Вихідне діагностування	2
Обсяг програми	1,5 кредит ЄКТС /45 год (38 годин – аудиторні, 7 годин – керована самостійна робота)		
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	<i>Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05.</i> <i>Професійні компетентності:</i> А1 Мовно-комунікативна компетентність (А1.1, А1.2, А1.3, А1.4); А2 Предметно-методична компетентність (А2.1, А2.2, А2.3, А2.4, А2.5, А2.6, А2.7); А3 Інформаційно-цифрова компетентність (А3.1, А3.2, А3.3); Б1 Психологічна компетентність (Б1.1, Б1.2, Б1.3, Б1.4); Б2 Емоційно-етична компетентність (Б2.1, Б2.2, Б2.3); Б3 Компетентність педагогічного партнерства (Б3.1, Б3.2, Б3.3); В1 Інклюзивна компетентність (В1.1, В1.2, В1.3); В2 Здоров'язбережувальна компетентність (В2.1, В2.2, В2.3, В2.4, В2.5); В3 Проектувальна компетентність (В3.1); Г1 Прогностична компетентність (Г1.1, Г1.2); Г2 Організаційна компетентність (Г2.1, Г2.2); Г3 Оцінювально-аналітична компетентність (Г3.1, Г3.2, Г3.3); Д1 Інноваційна компетентність (Д1.1, Д1.2, Д1.3); Д2 Здатність до навчання впродовж життя (Д2.1, Д2.2); Д3 Рефлексивна компетентність (Д3.1)		
Форма підвищення кваліфікації	Очна, дистанційна, очно-заочна, пролонгована		

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Сертифікат про підвищення кваліфікації
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/

Модуль І.

1.1. Вступ до теми

Окреслення мети та завдань освітньої програми підвищення кваліфікації «Інноваційні практики психологічного супроводу дітей з ООП». Актуалізація проблем психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах сучасних соціальних, освітніх і безпекових викликів. Формування цілісного бачення ролі психологічної служби, педагогічних працівників та фахівців інклюзивно-ресурсних центрів у забезпеченні психологічно безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

1.2. Демографічна ситуація та стан здоров'я населення України

Аналіз сучасної демографічної ситуації та тенденцій стану здоров'я дитячого населення України. Розгляд впливу соціально-економічних, безпекових і психотравмуючих чинників на психоемоційний стан, розвиток і навчальні можливості дітей. Визначення актуальних викликів для системи освіти та психологічної служби у контексті зростання кількості дітей з особливими освітніми потребами, порушеннями адаптації, емоційно-поведінковими труднощами та потребою в комплексному психолого-педагогічному супроводі.

1.3. Організація та зміст інклюзивного навчання в закладах освіти

Розкриття основних принципів організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної та загальної середньої освіти. Нормативно-правові засади впровадження інклюзивної освіти, структура та функції команди психолого-педагогічного супроводу, роль керівника закладу освіти, педагогічних працівників, асистента вчителя та фахівців інклюзивно-ресурсного центру.

Зміст інклюзивного навчання: адаптація та модифікація освітніх програм, створення безбар'єрного та психологічно безпечного освітнього середовища, забезпечення індивідуального підходу до навчання дітей з особливими освітніми потребами. Організація корекційно-розвиткових послуг, психолого-педагогічної підтримки, моніторинг розвитку дитини та оцінювання освітніх досягнень з урахуванням індивідуальних можливостей і потреб.

Формування партнерської взаємодії між закладом освіти, батьками (законними представниками) та фахівцями супроводу як умови ефективної реалізації інклюзивного навчання.

Модуль ІІ.

2.1. «Інклюзивна комунікація: інноваційні техніки та методики роботи з дітьми з ООП»

Висвітлення теоретичних і практичних засад організації інклюзивного навчання на рівні закладу освіти. Нормативно-правові основи інклюзивної освіти, принципи доступності, рівних можливостей, недискримінації та дитиноцентрованого підходу.

Розкриття сучасних підходів до організації ефективної інклюзивної комунікації в освітньому процесі з дітьми з особливими освітніми потребами. Психолого-педагогічні засади інклюзивної взаємодії, принципи партнерської комунікації, врахування індивідуальних особливостей розвитку, сенсорного профілю та емоційного стану дитини.

Аналіз інноваційних технік та методик комунікації, зокрема альтернативна та додаткова комунікація (ААС), візуальна підтримка, соціальні історії, сенсорно орієнтовані підходи, ігрові та арт-терапевтичні методи.

2.2. Протоколи роботи з різними категоріями травмованих дітей. Практичне застосування діагностичних інструментів.

Ознайомлення з доказовими протоколами психологічної допомоги дітям, які зазнали різних типів психотравм (гостра травма, хронічний стрес, комплексна травма). Розгляд алгоритмів використання стандартизованих інструментів психодіагностики (зокрема CATS) для оцінки рівня травматизації, симптомів ПТСР та визначення потреб у психологічному супроводі.

2.3. Відпрацювання алгоритмів кризових інтервенцій.

Формування практичних навичок кризового реагування в умовах освітнього середовища. Відпрацювання алгоритмів першої психологічної допомоги, стабілізації емоційного стану дитини, роботи з гострими реакціями на стрес, а також взаємодії з батьками та педагогами у кризових ситуаціях.

2.4. Арт-терапевтичні та нейропластичні практики у роботі психолога з дітьми з ООП.

Розкриття можливостей арт-терапії та нейропластичних підходів як інструментів психологічного супроводу дітей з ООП. Ознайомлення з методами розвитку емоційної саморегуляції, зниження напруги, стимуляції пізнавальних процесів і формування позитивного образу «Я» у дітей.

2.5. М'яка іграшка як перехідний об'єкт і медіатор безпечного контакту.

Аналіз ролі м'якої іграшки як перехідного об'єкта у формуванні почуття безпеки та встановленні терапевтичного контакту. Практичне застосування іграшки як медіатора взаємодії у роботі з дітьми з ООП, з урахуванням вікових, індивідуальних та психоемоційних особливостей.

Модуль III.

3.1. Участь психологів та фахівців ІРЦ у роботі команди психолого-педагогічного супроводу.

Розкриття ролі та функцій практичного психолога і фахівця ІРЦ в межах команди психолого-педагогічного супроводу. Аналіз моделей міждисциплінарної взаємодії, участі у розробленні та реалізації індивідуальної програми розвитку (ІПР), взаємодії з педагогами та батьками.

3.2. Розвиток міжпівкульних взаємозв'язків у дітей

Ознайомлення з нейропсихологічними основами міжпівкульної взаємодії та її значенням для когнітивного, емоційного і поведінкового розвитку дитини. Практичне опанування ігрових, рухових та сенсомоторних вправ для стимуляції міжпівкульної взаємодії, адаптованих до дітей з різними освітніми потребами.

3.3. Висновок ІРЦ як опора для організації інклюзивного навчання та реалізації корекційної складової для осіб з ООП

Формування у педагогічних працівників і фахівців психолого-педагогічного супроводу системного розуміння ролі висновку інклюзивно-ресурсного центру як ключового інструменту організації інклюзивного навчання та планування корекційно-розвиткової роботи з особами з особливими освітніми потребами.

Структура висновку ІРЦ, його змістове наповнення та практичне значення для визначення освітніх потреб дитини, рівня підтримки, необхідних адаптацій і модифікацій освітнього середовища, а також напрямів корекційної допомоги. Аналіз рекомендацій ІРЦ як основи для розроблення індивідуальної програми розвитку (ІПР) та узгодження дій між

педагогами, асистентом учителя, практичним психологом, логопедом, дефектологом і батьками.

3.4. Хібукі-терапія як метод подолання дитячої травми

Розкриття теоретичних засад хібукі-терапії як ресурсно-орієнтованого методу психологічної допомоги дітям, які пережили психотравмуючі події. Ознайомлення з концепцією «терапевтичної іграшки» як безпечного об'єкта прив'язаності та інструмента емоційної стабілізації. Аналіз показань і обмежень застосування методу у роботі з дітьми різних вікових груп та категорій ООП.

3.5. Практикум: індивідуальні та групові заняття з використанням терапевтичної іграшки

Відпрацювання практичних навичок використання хібукі у форматі індивідуальних і групових занять. Моделювання занять для зниження тривожності, формування почуття безпеки, розвитку емоційної регуляції та відновлення базової довіри. Адаптація вправ до індивідуальних освітніх потреб дітей.

3.6. Сучасні корекційно-розвиткові технології у роботі з дітьми з особливими потребами

Ознайомлення слухачів із сучасними корекційно-розвитковими технологіями, що застосовуються в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища. Науково-методичні основи корекційно-розвиткової діяльності, принципи індивідуалізації, наступності та комплексного підходу.

Ефективні технології корекції та розвитку мовлення, пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери, сенсорної інтеграції та соціальних навичок. Сучасні практики роботи з дітьми з розладами аутичного спектра, порушеннями інтелектуального розвитку, мовлення, зору й слуху. Використанні доказових методик, адаптації освітнього середовища, командній роботі фахівців і моніторингу динаміки розвитку дитини.

Модуль IV.

4.1. Тематична дискусія «Інноваційні практики психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами»

Обговорення сучасних інноваційних, ресурсно-орієнтованих та доказових практик психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища. Аналіз практичного досвіду впровадження арт-терапевтичних, ігрових, нейропсихологічних, кризових та комунікативних підходів у роботі з дітьми з ООП. Обмін професійними позиціями щодо ефективної міждисциплінарної взаємодії, підтримки психоемоційної стійкості дітей, педагогів і батьків, а також визначення перспектив розвитку психологічного супроводу в системі освіти.

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомлення з основними нормативно-правовими документами у сфері інклюзивної освіти та психологічного супроводу дітей з ООП. Визначення ролі практичного психолога та інших фахівців команди супроводу.
2. Самостійне опрацювання базових підходів до психологічної підтримки дітей, які пережили стрес або психотравмуючі події (перша психологічна допомога, загальні принципи кризового реагування).
3. Ознайомлення з прикладами застосування психодіагностичних методик для оцінки психоемоційного стану дітей з різними освітніми потребами (на прикладі CATS та подібних інструментів).
4. Вивчення основ інклюзивної комунікації в освітньому середовищі, зокрема використання візуальної підтримки, соціальних історій та елементів альтернативної і додаткової комунікації.

5. Ознайомлення з арт-терапевтичними та нейропластичними вправами, які можуть застосовуватися для зниження напруги, розвитку емоційної саморегуляції та підтримки дітей з ООП.
6. Вивчення можливостей використання м'яких іграшок та інших перехідних об'єктів для встановлення емоційного контакту та створення відчуття безпеки у дитини.
7. Ознайомлення зі структурою висновку ІРЦ та його значенням для організації інклюзивного навчання і планування корекційно-розвиткової роботи.
8. Ознайомлення з простими вправами для розвитку міжпівкульної взаємодії, які можуть використовуватися у роботі з дітьми з різними освітніми потребами.
9. Вивчення основ методики хібукі-терапії як способу психологічної підтримки дітей, які пережили психотравмуючі події.
10. Рефлексія власного професійного досвіду або очікувань щодо роботи з дітьми з ООП: усвідомлення сильних сторін та напрямів подальшого професійного розвитку.

Список використаних джерел

Основні джерела

1. Закон України «Про освіту» : від 05.09.2017 № 2145-VIII.
2. Закон України «Про освіту» : від 05.09.2017 № 2145-VIII.
3. Закон України «Про дошкільну освіту» : від 11.07.2001 № 2628-III.
4. Закон України «Про повну загальну середню освіту» : від 16.01.2020 № 463-IX.
5. Закон України «Про охорону дитинства» : від 26.04.2001 № 2402-III.
6. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»: від 06.10.2005 № 2961-IV.
7. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р.
8. Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України :
9. наказ Міністерства освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 (у чинній редакції).
10. Про затвердження Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800.
11. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників для роботи в умовах інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти відповідно до вимог Концепції «Нова українська школа» : затверджено наказом МОН України.
12. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр : постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 545 (у чинній редакції).
13. Про організацію інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 № 872 (у чинній редакції).
14. Методичні рекомендації щодо командної взаємодії фахівців.
15. Колупасва А. А. Інклюзивна освіта: від основ до практики : навчально-методичний посібник. – Київ : ТОВ «АТОЛ», 2016. – 152 с.
16. Колупасва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи. – Київ : Самміт-Книга, 2019.
17. Карамушка Л. М. Психологія подолання стресу та збереження психічного здоров'я. – Київ : Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, 2020.
18. Литовченко С. В., Таранченко О. М. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання : методичний посібник. – Київ : Інститут спеціальної педагогіки НАПН України, 2018. – 120 с.
19. Максименко С. Д. Генеза особистості: психологічний вимір. – Київ : Академвидав, 2017.
20. Методичні рекомендації щодо організації психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання. – Київ : МОН України, 2022.

21. Методичні рекомендації щодо надання психологічної допомоги дітям, які постраждали внаслідок воєнних дій. – Київ : МОН України, 2023.
22. Панок В. Г. Психологічна служба в системі освіти України: теорія і практика. – Київ : Ніка-Центр, 2016.
23. Савчин М. В. Психологічна допомога особистості в кризових ситуаціях. – Київ : Академвидав, 2017.
24. Синьов В. М., Шеремет М. К., Колупаєва А. А. Основи інклюзивної освіти : навчальний посібник. – Київ : Педагогічна думка, 2017. – 176 с.
25. Таранченко О. М., Колупаєва А. А. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами. – Київ : Самміт-Книга, 2020.

Додаткові джерела

26. World Health Organization. Psychological First Aid: Updated Practical Guide. – Geneva : WHO, 2018.
27. UNICEF. Guidelines on Mental Health and Psychosocial Support for Children in Humanitarian Settings. – New York : UNICEF, 2019.
28. van der Kolk B. The Body Keeps the Score: Brain, Mind, and Body in the Healing of Trauma. – New York : Viking, 2017.
29. Siegel D. J. Mind: A Journey to the Heart of Being Human. – New York : W. W. Norton & Company, 2016.
30. Malchiodi C. A. Creative Arts Therapy Approaches with Traumatized Children. – New York : Guilford Press, 2018.